

Весна Р. Цакелјић¹
 Универзитет у Београду
 Факултет организационих наука

КЊИЖЕВНА ФРАНКОФОНИЈА ПРЕД ИСКУШЕЊЕМ ПОСТКОЛОНИЈАЛНИХ СТУДИЈА

Француска књижевност Југа, франкофона/е књижевност/и или књижевна франкофонија, мигрантска или „паризијанистичка” књижевност, само су неки од назива иза којих стоје концепти лабавих и магловитих контура. Односе се на младу литературу француског језика што последњих деценија буја како на „периферији”, пре свега у Африци и на Карибима, тако и у „Метрополи”, то јест Француској, где имигранти и потомци имиграната објављују оригинална дела. У њој се огледа сва комплексност дуготрајних и многоструких последица колонијализма, те осетљивост националног и индивидуалног идентитета. Овај чланак је покушај увода у главне теорије и ставове универзитетске критике и самих писаца који у последњој деценији активно учествују у дебата о књижевним припадностима. Најпре се осврће на проблем дефиниције књижевне франкофоније, затим на положај постколонијалних студија у француском универзитетском свету, где франкофону и постколонијалну књижевност често представљају као антагонистичке. На концу разматра појам „деце постколоније” и манифест „књижевности-света” на француском, који су пре неколико година потписала 44 франкофона писца, међу њима и Тахар Бен Целун, Ле Клезиво, Патрик Рамбо, Амин Малуф, одбијајући ону франкофонију која искључује и подиже зидове између једних и других Француза. Да ли су гурали широм отворена врата, по речима Дејвида Марфија?

Кључне речи: књижевна франкофонија, постколонијална теорија, „деца постколоније”, „књижевност-света на француском”

Франкофона књижевност или књижевности Југа, у којој значајно место заузима стваралаштво подсахарске Африке, мултикултурална или транскултурална, периферијска, алофона,² мигрантска, имигрантска, хибридна (по енглеском појму *hybridity*) или мешанска (по француском појму *métissage*), само су неки од концепата који су се наметнули у франкофонији на прелазу два века, а да нису били сасвим јасно дефинисани.³ Може ли се уопште раскрцити та теоријска џунгла једног књижевног поља које нам омогућује да сагледамо сву комплексност и осетљивост дебате о последицама колонијализма у земљама бивше француске им-

1 cakeljic.vesna@fon.bg.ac.rs

2 Од грчког *allos*, други; означава особу чији је матерњи језик страни у односу на заједницу у којој живи.

3 Треба поменути и изразе: *négropolitains* или *franco-africains*.

перије, али и у постколонијалном француском друштву које још није спремно да себе сагледа као такво?

Све већи значај млађих романсијера пореклом из афричких земаља и настањених у „граду светлости” навео је Бенету Жил-Розет да у својој књизи *Black Paris* (1998) пише о једном новом „црном паризијанизму” (*parisianisme noir*) чији би главни представници били Јоди Кароне, рођен у Француској 1954, Симон Њами, рођен у Лозани 1962. и Каликст Бејала, веома позната романсијерка и феминисткиња, све троје пореклом из Камеруна. Жак Шеврије, познати африканиста и професор емеритус Сорбоне, сковао је пак појам „мигрантства” (*migritude*), који представља неку врсту супротности ангажованој књижевности „црнаштва” (*négritude*), покрета за признавање цивилизацијских вредности црног човека, који су 30-их година у Паризу покренули Леополд Сенгор, Гонтран Дамас и Еме Сезер.⁴ Без обзира на чињеницу да аутори „мигрантства”⁵ задржавају африканство и у својим делима и у паратексту што их прати, њихово писмо води „децентрираности”, сматра Шеврије, јер је под снажним утицајем француског друштвеног простора: „Африка о којој нам причају писци ове генерације нема више богзна шта заједничко са прекупацијама њихових претходника” (Шеврије 2004: 14).⁶

Друштвени простор као „књижевно поље”, начињен од хиљаду спољашњих детерминанти, у коме су смештени они који учествују у стварању књижевних дела и њихове вредности, елаборирао је Пјер Бурдије у својој књизи *Правила уметности. Генеза и структура поља књижевности* (1992). Према славном социологу, производња дела, његово признање и посвећење, одиграва се кроз борбу у којој учествују аутори, издавачи и критичари, односно произвођачи вредности дела. Осветљавајући правила уметности, логику којој подлежу писци и књижевне институције, а која се изражава у сублимираном облику у делима, Бурдије је учинио да се распрсне у парампарчад илузија о свемоћи стваралачког генија, не настојећи ниједног тренутка умањити значај ствараоца у односу на друштвене детерминанте које га притискају. Његова моћна анализа омогућила је да схватимо специфичан рад који уметник, а посебно књижевник мора да обави, у исти мах против тих детерминанти и захваљујући њима, како би остварио своју креацију и себе као њен субјекат. Стога можемо претпоставити, сматра Илеана Кирила, „да је оно што Мишел Бењамино⁷ назива Књижевном франкофонијом⁸ заправо књижевно поље генерисано тим системом опозиција и контрадикција” (Кирила 2011: 76).

4 Цакељић 2009: 7-30.

5 Овај појам ће аутор разрадити у књизи: *Littératures francophones d’Afrique noire* (Шеврије: 2006).

6 Дело није преведено на српски, мој превод.

7 Бењамино (Michel Beniamino) у свом делу *La Francophonie littéraire. Essai pour une théorie*, Paris, L’Harmattan, 1999, излаже многе типологије, лингвистичке, географске, и друге.

8 Дело није преведено на српски, мој превод.

Франкофона књижевност, простор конфузије и дебате

Шта обухвата појам франкофона књижевност, у једнини или у множини?⁹ Једноставно речено, то је велика хетерогена целина која се шири на неколико континената, док је француска књижевност национална. Данас се многи питају: може ли се ова друга интегрисати у прву? Ко су све франкофони писци и зашто међу њима нису Мишел Уелбек или Фредерик Бегбеде? Ако бисмо набројали нека од највећих имена књижевности француског језика: Бекет, Јонеско, Сезер, Курума, Буалем Сансал, Тахар Бен Џелун, Сони Лабу Танси, Мариз Конде, Сенгор, Асја Џебар, Амин Малуф, просечан француски читалац би само прва два аутора „признао” за француске писце, иако су они у истој позицији као и остали набројани, јер нису рођени на тлу Француске и француски им није матерњи језик, што је *conditio sine qua non* за „француског писца”. Да парадокс буде већи, последњих троје у низу понели су свечану одору Француске академије. Једна од највећих француских књижевница, гонкуровка Мари НДијај, мора понекад доказивати да припада корпусу националне књижевности, иако је рођена у срцу Француске, од мајке Францускиње и оца Сенегалца који је рано напустио породицу не преневши деци никакво афричко наслеђе.

Због оваквих погледа, чини се да је франкофона књижевност изневерила свој циљ. Наиме, уместо да окупља све ствараоце који пишу на француском језику, она раздваја. Без обзира на Ле Клезијоове речи да је он „француски, дакле франкофони писац”, данас се франкофоним делима сматрају она која су настала изван Француске (у земљама Магреба, Црне Африке, Антила, Француске Полинезије, итд), или из пера аутора који вуку порекло из ових области. Указујући на комплексност франкофоног масива, професор Жан-Луи Жубер каже: „Та књижевна франкофонија уистину формира једну хетероклитну целину, а разноликост је, чини се, њен суштински карактер. Немогуће је одредити јој добро чуване границе: франкофоне књижевности и француска књижевност се прожимају као што су одувек чиниле” (Жубер 2006: 125).¹⁰

Поменути проблеми не спречавају франкофоне студије да се изборе за своје место под сунцем. Тако на интернетском порталу Сорбоне можемо видети програме за франкофону књижевност која се изучава

9 Треба истаћи да појам франкофоније има три легитимна значења чије мешање изазива збрку. Прво означава комплексан и хетероген лингвистички феномен, који се не може изоловати од социо-историјских услова који су га произвели. У политичком смислу, то је међународна заједница: *Organisation internationale de la Francophonie (OIF)*; она око заједничке употребе француског језика окупља 77 држава и влада, 57 сталних чланица и 20 посматрача међу којима је и Србија од 2006. године. Француска би требало да буде чланица попут осталих, међутим, неки сматрају да је Франкофонија политички инструмент у служби њене културне и економске политике у иностранству, као и нека врста противтеже америчкој доминацији. Треће значење се односи на књижевност и културу, чији систем вредности почива на културној разноликости. <<http://www.francophonie.org>>.

10 Дело није преведено на српски, мој превод.

на семинарима у оквиру мастер студија. Нису ретки универзитети у Француској где студенти имају прилике да нешто науче о литературама народâ који су били жртва трговине робљем и колонизације у једном историјском периоду, маргинализованом или потиснутом у француском колективном памћењу. Предавања професора Ромуалда Блеза Фонкуе на Сорбони зато делују као скромни увод у постколонијалне студије, судећи по отвореном, трансдисциплинарном приступу материји, који не заобилази одређена политичка питања.

Франкофоне и постколонијалне студије: између антиагонизма и комплементарности

Мало је француских научника који се баве постколонијалним читањем франкофоне књижевности са критичког аспекта интеракције прошлости и садашњости бивше империје и њених колонија, и тумачењем саидовских стереотипа у књижевном дискурсу. Инсистирањем на представама културног алтеритета и хибридности, разноврсна и оригинална дела са „периферије” помажу „центру” у превазилажењу овог бинаризма. Према се последњих година на француском појавило више студија о постколонијалном франкофоном роману, који се бави идентитетским мутацијама и растакањем културног наслеђа и колективних структура у постколонијалним друштвима, то је занемариво у односу на ниво сличних истраживања у англофоном свету.¹¹ Да би Французи и Африканци реално и без страсти тумачили своју заједничку историју од 1850. до 1960, африканиста Бернар Муралис препоручује преиспитивање колонијализма са историјског аспекта, сматрајући да би то могло допринети бољој читљивости књижевних текстова:

Анализе које следе вероватно ће имати утицаја на начин на који читамо афричка дела. Наиме, стављајући акценат на континуум који повезује Метрополу и колоније, колонијалну и пост-колонијалну епоху, на уштрб једне логике раздвајања, нипошто не настојим да покажем како је све исто и како се ништа није променило. Само хоћу да привучем пажњу на проблематике које су се наметнуле у оквиру колонијалног система и које настављају да се намећу у оквиру пост-колонијалног система, али које се не сведе у потпуности на један или други. (Муралис 2000: 26).¹²

Желећи да удари чврсте темеље мултидисциплинарном изучавању франкофоне књижевности, Жан-Марк Мура, пионир *postcolonial studies* у Француској, користи отворено политички дискурс, одбацујући прикривени евроцентризам других франкофониста. Он указује на предност научног приступа који укључује антропологију, социологију, политикологију и историју како би се на кохерентнији начин промишљало о функционисању књижевних студија. Поделу на франкофону и француску књижевност дозвољава само у случају истраживања неке прецизне

11 Цакелјић 2012: 27-39.

12 Дело није преведено на српски, мој превод.

целине. То значи да треба прихватити „ту веома једноставну чињеницу да је Француска такође франкофона земља (Мура 2007: 9).¹³ Најпре подсећајући да морамо разликовати пост-колонијализам као историјски концепт и постколонијализам као критички концепт, који је почео са Емеом Сезером, Сенгором, Катобом Јасином, и другима, Мура предлаже израђивање поетике постколонијалне књижевности „полазећи од социодискурзивне анализе, прибегавајући нарочито појму сценографије, који реагује на енонцијативну нестабилност карактеристичну за франкофоно писмо у (пост)колонијалном контексту (2007: 19).¹⁴ Ако занемаримо нека епистемолошка или идентитетска застрањивања постколонијалних студија, то „градилиште промењивих контура” (Бардолф 2002: 12) не нуди дефинитивне одговоре, али може бити добар лек за главобољу француске књижевне теорије.

„Деца попостколоније” и „Књижевности-света на француском”

Почетком XXI века, у пољу франкофоније појављује се мноштво метадискурса, који позивају на његово редефинисање. Све више писаца учествује у полемици коју медији називају „свађом око назива” (*querelle d'appellations*). Скицирајући историју афричке књижевности, Абдурахман Вабери назива генерацију која пише од 1990. деца постколоније (*les enfants de la postcolonie*).¹⁵ Популарни писац пореклом из Џибутуја својим концептом обухвата млађе ауторе рођене 60-их година, у време стицања независности бивших колонија, који без комплекса прихватају двоструки идентитет, афрички и француски. Они теже извесном универзализму, самим тим што се дефинишу пре свега као писци, а затим као Африканци, за разлику од својих претходника који су се дефинисали прво као црнци (*négres*), а затим као писци. Ти „интернационални бастарди рођени на једном месту, а који су одлучили да живе на неком другом, *dixit* Салман Ружди” (Вабери 1998: 12) далеко су од земље свог порекла, и одбацују „тијермондистичку” идеологију¹⁶ својих претходника, изражену, на пример, код Усмана Сембена, класика афричке књижевности и филма. Пошто не осећају трауме колонијализма, немају потребу да се еманципују од Запада. Радије би се ослободили представа о некој „старој” Африци, њеној усменој традицији и борбеном карактеру. Не желе да буду ни афрички ни постколонијални писци, иако су остали, што ће се показати касније, и једно и друго. У новој тематици њихових дела истиче се питање доласка у Француску, а не повратка из Француске, након студија, за шта је типичан пример, већ у наслову, роман изузетно

13 Дело није преведено на српски, мој превод.

14 Дело није преведено на српски, мој превод.

15 По роману *Деца поноћи* Салмана Руждија, Београд, BIGZ, 1986.

16 *Idéologie tiers-mondiste*, од „tiers-monde” или тзв. Трећи свет, израз настао у хладном рату да означи земље створене процесом деколонизације које су одбијале да се сврстају уз један од два супротстављена блока, односно уз Први или Други свет. Касније је то постао својерсни еуфемизам или пежоративни израз за неразвијене земље, које су кривиле Запад за своје сиромаштво.

реномираног конгоанског писца Алена Мабанкуа Плаво-бело-црвено,¹⁷ где је на сцени горка стварност илегалне афричке имиграције у Паризу. Мабанку, Ана Мои, Ненси Хјустон, Коси Ефуи, и други, следе Ваберијев начин размишљања. „*La francophonie, oui, le ghetto: non!*”, наслов је Мабанкуовог текста у дневнику *Le Monde*, од 19. марта 2006.

Ваберијев позив на дискусију је имао одјека. Лиди Мудилено је убрзо истакла конфузију између једне „генерације” и „књижевног покрета” који окупља најразличитија остварења: „Данас више него икада постаје све проблематичније, а можда и све неумесније покушавати груписање, по сваку цену, издвојених појединаца и производа у целину која их затвара у неки искључиви идентитет” (Мудилено).¹⁸ Како у време свеколиког мешања и прелажења граница приказивати то стваралаштво, кад концепти књижевних поља или националног порекла редовно доживљавају неуспех? „Како, другим речима, уписати дела те генерације у једну књижевну историју за коју су *nolens, volens* везани, а да притом не дезавуишемо њихову хибридноћ?” (*Ibid.*)¹⁹ Да бисмо у томе успели, професорка Универзитета Пенсилванија предлаже да разликујемо „паризијанизам”, како га дефинише Бенета Жил-Розет, и „пост-колонијално”. Мудилено такође доводи у питање актуелни *credo* многих афричких песника, романсијера и сликара који желе да буду, укратко, „уметници”, што управо налазимо код Ваберија. Овај дискурс се чини парадоксалним јер ти ствараоци осцилирају између захтева за универзалним и идентификације са неким партикуларним уметничким покретом.

Последњи покушај редефинисања франкофоне књижевности догодио се 16. марта 2007. године, када су 44 књижевника на челу са Мишелом Ле Брисом, међу којима: Вабери, Мабанку, Тахар Бен Целун, Ле Клезио, Малуф, Патрик Рамбо, *et al*, потписала манифест објављен у *Le Monde des Livres*: „За једну књижевност-света на француском” (*Pour une littérature-monde en français*) желећи да француски језик буде ослобођен свог „искључивог пакта са нацијом”. Тај „историјски тренутак” назвали су „смртном пресудом извесној идеји о франкофонији” (Ле Брис 2007: 24)²⁰ као великодушној добротворки што шири своју светлост ка масама које живе у мраку. Манифест наводи пример англофоних писаца који су се побунили против норми „енглеске” књижевности, а случај Салмана Руждија, који се 1983. први пут успротивио сврставању у корпус „књижевности Комонвелта” (у чланку “*Commonwealth Literature*” *Does Not Exist*), поклапа се у неким тачкама са захтевима Малуфа и Бен Целуна. Међутим, англофони и франкофони контекст су били и остали различити, као што се разликују британска и француска колонизација.

17 Alain Mabanckou, *Bleu-Blanc-Rouge*, Paris, Présence Africaine, 1998, Grand prix d l’Afrique noire; *Mémoires de porc-épic*, Paris, Seuil, 2006, Prix Renaudot. Мабанку је носилац Ордена Легије части и још десетак награда, међу којима и Grand Prix de littérature Henri Gal, за целокупно књижевно дело.

18 Дело није преведено на српски, мој превод.

19 Дело није преведено на српски, мој превод.

20 Дело није преведено на српски, мој превод.

Док Лондон одавно није центар ни енглеског језика ни књижевности, Париз је остао неприкосновени центар франкофоног света, у свим до-менима. Штавише, Француска је много уложила, нарочито преко институције Франкофоније, у транснационални статус свог језика. Стога енглески франкофониста Дејвид Марфи констатује да је Манифест „покушавао да гура већ широм отворена врата једног транснационалног света књижевности француског језика где вероватно више нема хијерархије између француских и франкофоних писаца” (Марфи).²¹

Иако се Манифесту може пребацити низ контрадикторности, мора му се признати да је привукао пажњу и покренуо живу дебату, о чему сведочи и Вероник Пора:

Какве год двосмислености и контрадикције излаже [...], манифест „За једну књижевност-света на француском” заслужан је што медијатизује извештај број дисфункционалности „франкофоног књижевног система” и што износи на светло дубоку nelaгоду аутора, нарочито због чињенице истрајавања односа центра и периферије који наставља да утискује свој печат у литературу француског језика. (Пора 2008: 51).²²

У какве и које оквири треба стављати дела франкофоне књижевности, када многи њихови аутори одбијају припадност том корпусу, сумњичећи га за дискриминацију? Да ли су престижне награде и ордеи којима су овенчани неки потписници Манифеста, као и чињеница да су у последњих десетак година чак три франкофона писца изабрана у *Académie française*, међу „четрдесет бесмртника”: 2002. Франсоа Ченг, кинеског порекла, 2005. Асја Џебар, алжирског порекла, 2011. Амин Малуф, либанског порекла, само нека врста утешне награде или искрена жеља француског друштва за интегрисањем различитости? Питамо се могу ли постколонијалне студије у будућности да замене франкофоне? На којој универзитетској катедри ће се за две-три деценије изучавати романи Мабанкуа и Ваберија, тих талентованих и веома медијатизованих „синова постколоније”, који су и прави књижевни номади јер често мењају место боравка?²³ Да ли је могуће тумачити сва дела француског језика у оквиру јединствене француске књижевности, у коју би онда спадао и Џонатан Литл, Американац који живи у Шпанији и објављује у париским Галимару, Агота Кристоф, Мађарица која живи у Швајцарској и аутор је ништа мање престижног париског издавача Сеј, и Даи Сижи, кинески писац и филмски режисер који се 1984. настанио у Француској? Ниједно од њих троје ни на који начин није повезано са француском колонијалном историјом. Овим желимо нагласити велику разноликост на којој почива цела франкофона грађевина, како год се звали њени департмани. Критици преостаје да се усредсреди на сама књижевна дела, на

21 Дело није преведено на српски, мој превод.

22 Дело није преведено на српски, мој превод.

23 Обојица тренутно живе и раде у Сједињеним Државама као професори франкофоне књижевности, први на UCLA (Лос Анђелес), а други на Универзитету Џорџ Вашингтон.

њихов африканизовани или креолизовани француски, на конструкцију њихових имагинаријума и митова, не занемарујући личност и животни итинерер аутора, не враћајући се пукој текстуалности, не подлежући историцизму. У њима лежи будућност књижевности француског језика, што је мишљење које се све чешће чује.

ЛИТЕРАТУРА:

Бардолф 2002: J. Bardolph, *Études postcoloniales et littérature*, Paris: Honoré Champion.

Бењамино 1999: M. Beniamino, *La francophonie littéraire. Essai pour une théorie*, Paris: L'Harmattan.

Бурдије 1992: P. Bourdieu, *Les Règles de l'art. Genèse et structure du champ littéraire*, Paris, Seuil; *Pravila umetnosti. Geneza i struktura polja književnosti*, Beograd, Svetovi, 2003.

Вабери 1998: A. Waberi, *Les enfants de la postcolonie. Esquisse d'une nouvelle génération d'écrivains francophones d'Afrique noire*, Paris: *Notre librairie* n135°, стр. 8-15.

Жубер 2006: J.-L. Joubert, *Les voleurs de langue. Traversée de la francophonie littéraire*, Paris: Philippe Rey.

Занганех 2006: L. A. Zanganeh, *Etats-Unis terre d'accueil*, Paris: Le Monde, Spécial Salon du livre, Vendredi 17 mars 2006.

Кирила 2011: I. D. Chirila, *Francophonie, allophonie et cosmopolitisme: prolégomènes pour une nouvelle littérature contemporaine*, Intercâmbio, Ser. 2. N° 4, стр. 92-72. Porto: FLUP.

Клаварон 2011: Y. Clavaron, *Poétique du roman postcolonial*, Publications de l'Université Saint-Étienne.

Ле Брис 2007: M. Le Bris, *Pour une littérature-monde en français*, in Le Bris, Michel / Rouaud, Jean (éd.), *Pour une littérature-monde*. Paris: Éditions Gallimard.

Мбембе 2000: A. Mbembe, *De la postcolonie. Essai sur l'imagination politique dans l'Afrique contemporaine*, Paris: Karthala.

Мура 2007²: J.-M. Moura, *Littératures francophones et théorie postcoloniale* [1999], Paris: PUF.

Муралис 2000: B. Mouralis, *République et Colonies. Entre histoire et mémoire*, Paris, Présence Africaine.

Пора 2008: V. Porra, *Pour une littérature-monde en français: les limites d'un discours utopique*, Intercâmbio, Ser. 2. N° 1, стр. 33-54. Porto: FLUP.

Саид 2000: E. V. Said, *Orijentalizam*, Zemun: Biblioteka XX vek.

Цакелјић, 2009: V. Cakeljic, „Dvoglava rekada Leopolda Sedara Sengora: čeljust lava i osmeh mudraca”, стр. 7-30; in *Na poziv rase od Sabe*, sabrana poezija L. S. Sengora, kritičko izdanje, Paideia: Beograd.

Цакелјић, 2012: V. Cakeljic, „Izazovi postkolonijalnog pisma frankofone Afrike”, in *Eseji o postkolonijalnoj literaturi i kulturi*, стр. 27-39, Novi Sad, Kulturni centar Novog Sada, edicija PROSEFEST.

Шеврије 2004: J. Chevrier, *Afrique(s)-sur-Seine : Autour de la Notion de «Migritude»*, Revue des littératures du Sud, n° 156 – 155, стр. 13-18.

Шеврије 2006: *Littératures francophones d'Afrique noire*, Aix-en-Provence: Édisud.
 « Pour une littérature-monde en français » in *Le Monde des Livres*, 16 mars 2007.
 [En ligne] <http://www.lemonde.fr/livres/article/2007/03/15/des-ecrivains-plaident-pour-un-roman-en-francais-ouvert-sur-le-monde_883572_3260.html>

Интернет:

Мудилено, Moudileno, L. Littérature et postcolonie. <<http://www.afribd.com/article.php?no=1359>>. 12.01.2013.

Марфи, Murphy, D. La littérature noire et les études postcoloniales, in *Littératures noires (Les actes)*, [En ligne] <<http://actesbranly.revues.org/495>> 15.03.2012.

Vesna Cakeljčić

LITERARY FRANCOPHONIA IN FRONT OF THE TEMPTATION OF POSTCOLONIAL STUDIES

Summary

French literature of the South, francophone literature(s) or literary Francophonía, migrant or "Parisianist" literature are just some of the names in front of the concepts of loose and hazy contours. They refer to young literature of the French language which has blossomed in "the outskirts", principally in Africa and the Caribbean, as well as in the "Metropolis," i.e. France, where immigrants and descendants of immigrants publish original works. It reflects all the complexities of lasting and multiple consequences of colonialism, along with the sensitivity of the national and individual identity. This paper is an attempt at introduction to main theories and stances of university criticism and writers themselves, who have, in the last decade, participated actively in the debate on literary senses of belonging. It first turns to the problem of the definition of literary Francophonía, and then to the position of postcolonial studies in the French university world, where francophone and postcolonial literatures are often represented as antagonistic. Eventually, it examines the term "children of postcolony" and the manifesto of "world literature" in French, which was signed several years ago by 44 francophone writers, including Tahar Ben Jelloun, Le Clézio, Patrick Rambaud, Amin Maalouf, who thus rejected the Francophonía which excludes and builds walls between these and those Frenchmen. Did they push a wide open door, in the words of David Murphy?

Key words: literary Francophonía, postcolonial theory, "children of postcolony," "world literature in French"

Примљен у априлу 2013.
 Ревидиран у новембру 2013.
 Прихваћен у децембру 2013.